

Mengawal Risiko Wabak Covid-19: Analisis Undang-Undang Berkaitan Penginapan Bagi Pekerja Pembinaan di Malaysia (Controlling the Risk of Covid-19 Outbreak: A Legal Analysis of the Accommodation for Construction Workers in Malaysia)

FARASYERIZA MD ZABANI
JADY ZAIDI HASSIM

ABSTRAK

Seramai 1,746,524 individu di Malaysia telah dijangkiti virus COVID-19. Jumlah kematian yang dicatatkan setakat 31 Ogos 2021 adalah seramai 16,604 orang, dan jumlah tersebut akan terus meningkat. Antara punca dan risiko penularan wabak ini dengan cepat ialah melalui persekitaran tempat pekerjaan yang sesak, khususnya dalam kalangan pekerja binaan. Artikel ini bertujuan untuk mengkaji sejauh manakah peruntukan undang-undang sedia ada di Malaysia berkenaan penyediaan tempat penginapan pekerja binaan berkesan dalam mengawal risiko penularan virus COVID-19. Ia juga akan menilai cabaran terhadap pematuhan kepada peruntukan undang-undang sedia ada yang berkaitan. Dengan menggunakan kaedah kualitatif melalui analisis kandungan, artikel ini akan menilai peruntukan undang-undang dan garis panduan yang berkaitan dengan penyediaan tempat penginapan pekerja binaan di Malaysia. Dapatkan telah mengenalpasti beberapa cabaran dan aspek tambahan perlu disenaraikan bagi memastikan undang-undang berkaitan boleh melindungi tahap kesihatan dan kesejahteraan para pekerja binaan. Beberapa tindakan penambahbaikan yang bersesuaian dalam mengawal penularan virus COVID-19 di tempat penginapan pekerja binaan juga dicadangkan agar keperluan pekerja yang telah menyumbang kepada pembangunan ekonomi negara ini terjamin.

Kata kunci: COVID-19; wabak; tempat penginapan; pekerja binaan; peruntukan undang-undang

ABSTRACT

A total of 1,746,524 individuals in Malaysia have been infected with the COVID-19 virus. The number of deaths recorded as of 31st August 2021 was 16,604 people, and that number will continue to increase. Among the causes and risks of the rapid spread of this epidemic is through the crowded workplace environment, especially among construction workers. This article aims to examine the extent to which the existing legal provisions in Malaysia regarding the provision of accommodation for construction workers are effective in controlling the risk of COVID-19 virus transmission. It also assesses the challenges to compliance with the existing legal provisions. The article adopted qualitative methods through content analysis to evaluate the legal provisions and guidelines related to accommodation for construction workers in Malaysia. The findings have identified several challenges and additional aspects to ensure that relevant laws can protect the health and well-being of construction workers. Several appropriate improvement actions in controlling the spread of the COVID-19 virus in the accommodation of construction workers are also proposed so that the needs of workers who have contributed to the country's economic development are guaranteed.

Keywords: COVID-19; epidemics; accommodation; construction workers; legal provisions

PENGENALAN

Seluruh dunia telah digemparkan dengan penularan wabak COVID-19 pada penghujung tahun 2019. Pada 11 Mac 2020, Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) telah mengisyiharkan wabak ini sebagai pandemik setelah ia merebak secara global melibatkan kebanyakan negara di seluruh dunia¹. Di Malaysia, setakat 31 Ogos 2021, seramai 1,746,524 individu telah dijangkiti virus COVID-19 dengan jumlah kematian yang dicatatkan adalah seramai

16,604 orang (Laporan Statistik Kementerian Kesihatan Malaysia, 2021). Penyakit ini dikenal pasti berjangkit daripada seorang individu kepada individu yang lain melalui titisan pernafasan atau sentuhan². Persekitaran tempat pekerjaan yang sesak misalnya, menambah risiko penularan wabak ini dengan cepat³. Bagi pekerja binaan, budaya menginap di tempat penginapan secara beramai-ramai tanpa penjarakan yang sepatutnya, ditambah dengan tahap kebersihan diri dan persekitaran yang rendah mendedahkan mereka terhadap risiko untuk

dijangkiti virus COVID-19 ini. Berdasarkan laporan harian Kementerian Kesihatan (KKM), sebanyak 64.3 peratus, iaitu 225 daripada 350 kluster dilaporkan berkaitan jangkitan di tempat kerja dengan sektor perkilangan dan pembinaan menyumbang kluster tertinggi, iaitu 35.6 peratus atau 80 kluster dan 23.6 peratus (53 kluster). Statistik Majlis Keselamatan Negara (MKN) juga menunjukkan bahawa dari 12-30 April 2021, terdapat 709 kes COVID-19 di tapak pembinaan dari 25 kluster, manakala dari 1-19 Mei 2021, jumlah kes tersebut meningkat kepada 880 kes dari 52 kluster (Kenyataan Media CIDB bertarikh 24 May 2021).

Justeru itu, penyediaan tempat penginapan yang bersesuaian memainkan peranan penting dalam mengawal risiko penularan wabak berbahaya ini dalam kalangan pekerja binaan. Selain itu, majikan bertanggungjawab bagi memastikan tahap kesihatan dan keselamatan para pekerja. Secara statutori dan moral, tanggungjawab tersebut telah termaktub di bawah seksyen 15 (1) & (2) Akta Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan (AKKP) 1994 [Akta 514]. Seksyen tersebut memperuntukkan kewajipan kepada setiap majikan serta setiap orang yang bekerja sendiri untuk memastikan keselamatan, kesihatan dan kebijakan semua pekerjanya ketika bekerja, khususnya dalam menghadapi krisis pandemik pada masa kini. Perlaksanaan kepada Akta 514 ini perlu juga dibaca bersama dengan Akta Pencegahan Penyakit Berjangkit 1988 (Akta 342) dan Peraturan Pencegahan dan Pengawalan Penyakit Berjangkit (Langkah-langkah di Kawasan Tempatan yang Terinfeksi) 2020 bagi menangani pandemik ini secara lebih berkesan.

Sehubungan itu, artikel ini bertujuan untuk mengkaji sejauh manakah peruntukan undang-undang sedia ada di Malaysia berkenaan penyediaan tempat penginapan pekerja binaan berkesan dalam mengawal risiko penularan virus COVID-19, serta menilai cabaran terhadap pematuhan peruntukan undang-undang sedia ada tersebut. Selanjutnya, artikel ini juga akan mencadangkan tindakan penambahbaikan yang bersesuaian dalam mengawal penularan virus COVID-19 di tempat penginapan pekerja binaan.

PERUNTUKAN UNDANG-UNDANG SEDIA ADA BERHUBUNG PENYEDIAAN TEMPAT PENGINAPAN PEKERJA BINAAN DI MALAYSIA

Menurut Akta Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (Pindaan) 2011 (Akta 520),

sektor industri pembinaan bermaksud industri yang berkaitan dengan kerja pembinaan, termasuklah reka bentuk, pengilangan, teknologi, bahan dan mutu kerja binaan dan perkhidmatan bagi maksud pembinaan. Jika dilihat, para pekerja dalam sektor industri pembinaan sebagaimana di dalam konteks Akta 520 tersebut adalah terdedah dengan risiko jangkitan wabak COVID-19 memandangkan sektor ini masih dibenarkan beroperasi dalam tempoh pandemik ini.

Penggubalan serta penguatkuasaan undang-undang adalah elemen penting bagi kejayaan negara dalam membasmi penularan wabak COVID-19. Artikel ini akan membincangkan beberapa peruntukan undang-undang sedia ada berhubung pengawalseliaan tempat penginapan pekerja binaan di Malaysia.

AKTA STANDARD MINIMUM PERUMAHAN, PENGINAPAN DAN KEMUDAHAN PEKERJA 1990 (“AKTA 446”)

Secara umumnya, Akta 446 digubal bagi menggariskan peruntukan berhubung standard minimum penyediaan tempat kediaman pekerja oleh majikan atau penyedia penginapan. Akta ini hanya terpakai di Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Labuan sahaja⁴. Akta 446 telah dipinda oleh Akta Standard Minimum Perumahan, Penginapan dan Kemudahan Pekerja 1990 (Pindaan 2019) (Akta A1604). Pindaan berkenaan telah mula berkuatkuasa pada 1 Jun 2020 yang lalu. Sebelum pindaan tersebut, peruntukan Akta 446 ini hanya terpakai kepada sektor perladangan dan perlombongan. Pada masa ini, pindaan berkenaan telah memperluas skop pemakaian Akta 446 merangkumi semua bidang pekerjaan yang terdapat di Semenanjung dan Labuan.

Intipati penting Akta 446 adalah berkenaan tanggungjawab majikan atau penyedia penginapan berhubung penyediaan tempat penginapan pekerja. Pertama sekali, statut berkenaan menggariskan kewajipan majikan atau penyedia penginapan bagi kelulusan dan perakuan penginapan daripada Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Kerja Semenanjung Malaysia (JTKSM) atau Pengarah Jabatan Tenaga Kerja (JTK) Negeri sebelum menempatkan pekerja di sesebuah tempat penginapan⁵. Bagi mana-mana majikan atau penyedia penginapan yang menempatkan pekerja di tempat penginapan yang tidak memiliki perakuan penginapan, penalti iaitu denda sebanyak RM50,000.00 atau penjara tidak melebihi setahun atau kedua-duanya sekali akan

dikenakan berdasarkan kepada pindaan seksyen 24D(1) Akta 466 berkenaan.

Selanjutnya, pindaan seksyen 24F Akta 466 menggariskan bahawa seseorang majikan atau penyedia penginapan perlu mematuhi standard minimum penginapan yang telah diperuntukkan oleh undang-undang, termasuklah undang-undang pihak berkuasa tempatan yang berkaitan⁶. Pindaan Akta 446 ini juga menggariskan dengan terperinci kewajipan dan tanggungjawab yang wajib dipatuhi berhubung penyediaan tempat penginapan bagi pekerja, sebagaimana di bawah:

1. melantik pihak yang bertanggungjawab bagi penyediaan tempat penginapan pekerja (seksyen 24I);
2. majikan wajib menyediakan penginapan berasingan bagi pekerja yang berlainan jantina (seksyen 24J(a));
3. majikan juga perlu mengambil langkah pencegahan dalam memastikan keselamatan dan kesejahteraan pekerja (seksyen 24J(b));
4. majikan harus mengambil langkah keselamatan kebakaran dengan memastikan sistem pendawaian adalah mengikut undang-undang yang berkaitan (seksyen 24J(c) dan (d));
5. pekerja juga perlu menerima bantuan perubatan (seksyen 24J(e));
6. mengambil langkah yang perlu bagi membendung penyebaran penyakit berjangkit (seksyen 24J(f));
7. membuat laporan berkala kepada JTK (berhubung laporan pendudukan pekerja atau laporan penutupan operasi penginapan)
8. mempamerkan notis dalam Bahasa Melayu dan bahasa pertuturan pekerja berhubung hak dan kebebasan pergerakan pekerja menurut undang-undang (seksyen 24E);
9. menyediakan kemudahan yang sesuai dan mencukupi (seksyen 24I); dan
10. memastikan setiap penginapan yang disediakan diselenggara (seksyen 24K).

Selanjutnya, pindaan Akta 446 ini turut membenarkan seseorang majikan untuk membuat potongan gaji pekerja bagi tujuan mengenakan bayaran sewa atau caj untuk keperluan tempat penginapan yang disediakan⁷. Bagi memastikan semua elemen di atas dipenuhi, Peraturan-peraturan Standard Minimum Perumahan, Penginapan dan Kemudahan Pekerja (Pengkompaunan Kesalahan) 2021 selanjutnya telah digubal bagi membolehkan semua kesalahan di bawah Akta 446 dikompaun⁸.

ORDINAN DARURAT (STANDARD MINIMUM PERUMAHAN PENGINAPAN DAN KEMUDAHAN PEKERJA) (PINDAAN) 2021

Selaras dengan proklamasi darurat yang telah diisyitiharkan pada 11 Januari 2021, Ordinan Darurat (Standard Minimum Perumahan Penginapan dan Kemudahan Pekerja) (Pindaan) 2021 (“Ordinan Darurat 2021”) telah diperkenalkan. Ordinan ini mula berkuatkuasa pada 26 Februari 2021 yang lalu. Secara umumnya, Ordinan Darurat 2021 ini merupakan suatu bentuk pengubahsuaian kepada Akta 446 yang akan berkuatkuasa sepanjang tempoh darurat.

Pertama sekali, Ordinan ini bertujuan memperluas pemakaian Akta 446 kepada Sabah dan Sarawak⁹, berbanding dengan Akta 446 yang hanya terpakai di Semenanjung Malaysia dan Labuan. Seterusnya, antara intipati penting peruntukan Ordinan Darurat 2021 adalah berkenaan kuasa Ketua Pengarah¹⁰ untuk mengeluarkan arahan kepada pihak majikan dan penyedia penginapan bagi menanggung sebarang kos yang terlibat dalam memastikan pematuhan terhadap standard minimum tempat penginapan pekerja yang digariskan oleh Akta 446¹¹.

Selain itu, Ordinan Darurat 2021 juga menggariskan berkenaan kuasa Ketua Pengarah bagi mengarahkan majikan atau penyedia penginapan berpusat bagi membuat penggantian, pengubahan dan pembaikan terhadap tempat penginapan pekerja bagi memastikan pematuhan terhadap standard minimum yang telah digariskan menurut Akta 446. Bagi tujuan melakukan penggantian, pengubahan dan pemberian tersebut, Ketua Pengarah telah diberi sepenuh kuasa untuk mengarahkan majikan atau penyedia penginapan berpusat bagi menyediakan penginapan sementara, sementara urusan penggantian, pengubahan dan pembaikan itu selesai. Sebarang kos bagi pemindahan pekerja ke tempat penginapan sementara hendaklah ditanggung sepenuhnya oleh majikan atau penyedia penginapan berpusat¹².

PERATURAN-PERATURAN STANDARD MINIMUM PERUMAHAN, PENGINAPAN DAN KEMUDAHAN PEKERJA (PENGINAPAN DAN PENGINAPAN BERPUSET) 2020 (“PERATURAN STANDARD 2020”)

Punca kuasa bagi penggubalan peraturan berhubung standard minimum bagi menyediakan perumahan, penginapan *dan* kemudahan pekerja dinyatakan secara jelas dalam Peraturan Standard

2020. Peraturan ini adalah kuasa yang telah diberi melalui seksyen 25(2)(aa) Akta 446. Peruntukan ini memperincikan kehendak minimum yang perlu dipatuhi sekiranya majikan berhasrat menyediakan tempat penginapan bagi pekerja termasuk dalam aspek penyediaan ruang tidur, tandas, kemudahan asas serta bekalan air dan elektrik. Sebagai contoh, peruntukan ini memperincikan tanggungjawab setiap majikan untuk memastikan setiap pekerja diperlengkap dengan ruang tidur pada keluasan 3.0 meter persegi bagi tempat penginapan berbentuk dormitori, atau 3.6 meter persegi bagi tempat penginapan berbentuk bukan dormitori¹³. Majikan atau penyedia penginapan turut dikehendaki menyediakan kemudahan asas seperti katil, bantal, selimut, tilam (tidak kurang 4 inci tebal), dan almari berkunci (bersaiz tidak kurang daripada 0.35 meter panjang x 0.35 meter lebar x 0.9 meter tinggi) bagi setiap pekerja¹⁴. Selanjutnya, Peraturan berkenaan turut menggariskan kewajipan majikan atau penyedia penginapan untuk memastikan terdapatnya bekalan air dan bekalan elektrik di tempat penginapan pekerja¹⁵.

Peruntukan Peraturan Standard 2020 turut menggariskan penalti bagi mana-mana pihak yang gagal mematuhi penetapan standard minimum yang telah ditetapkan. Penalti yang akan dikenakan sekiranya disabitkan kesalahan adalah denda tidak melebihi Ringgit Malaysia: 1,000.00 atau penjara tidak melebihi setahun atau kedua-duanya sekali¹⁶.

Berdasarkan perbincangan di atas, banyak perubahan dapat dilihat melalui pindaan Akta 446, Ordinan Darurat 2021 dan Peraturan Standard 2020. Ketiga-tiga peruntukan berkenaan telah memperincikan standard minimum yang perlu dipatuhi oleh pihak berkenaan dalam menyediakan tempat penginapan bagi pekerja mereka. Malah, peruntukan berkenaan penalti yang akan dikenakan terhadap majikan atau penyedia penginapan yang gagal mematuhi standard minimum yang telah ditetapkan juga telah diperuntukkan dalam peruntukan-peruntukan berkenaan.

Sebagai salah sebuah negara ahli kepada Pertubuhan Buruh Antarabangsa (“ILO”) sejak tahun 1957, rujukan selanjutnya dibuat terhadap peruntukan *Syor 115 ILO (Syor Perumahan Pekerja 1961)*. Perkara 7 (*Housing Standards (Suggestions Concerning Methods of Application)*) kepada *Syor 115 ILO (Syor Perumahan Pekerja 1961)* menggariskan cadangan-cadangan bagi penetapan standard minimum di tempat penginapan pekerjaan, termasuklah penetapan ruang minimum

bagi setiap pekerja, penyediaan air bersih dan mencukupi di tempat penginapan, penyediaan sistem pembentungan dan pelupusan yang mencukupi, perlindungan daripada cuaca panas, sejuk, kelembapan, kebakaran, bunyi bising serta serangan daripada serangga dan haiwan pembawa penyakit. Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dilihat bahawa peruntukan undang-undang sedia ada berhubung pengawalseliaan tempat penginapan pekerja termasuk pekerja binaan di Malaysia adalah selaras dengan *Syor 115 Pertubuhan Buruh Antarabangsa (ILO) (Syor Perumahan Pekerja 1961)*.

CABARAN PEMATUHAN PERUNTUKAN UNDANG-UNDANG SEDIA ADA

Berdasarkan laman sesawang rasmi Malis Keselamatan Negara (MKN), beberapa kluster jangkitan virus COVID-19 baru telah dilaporkan yang melibatkan pekerja binaan khususnya pekerja yang berada di di Kuala Lumpur. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa warga asing merupakan golongan yang sangat berisiko dan akan mudah dijangkiti oleh virus berkenaan. Ia adalah disebabkan beberapa faktor, contohnya budaya menginap secara beramai-ramai. Selain tahap kebersihan premis yang kotor, warga asing menginap dalam satu unit kediaman secara bersesak-sesak. Keadaan ini merupakan penyumbang utama kepada penularan wabak COVID-19 dengan begitu cepat¹⁷. Justeru, pematuhan serta penguatkuasaan ketat kepada peruntukan undang-undang sedia ada dilihat berupaya membantu mencegah penularan wabak tersebut di tempat penginapan pekerja binaan¹⁸.

Sebagaimana perbincangan dalam bahagian sebelum ini, peruntukan undang-undang sedia ada dilihat memadai dalam mengawalselia perihal tempat penginapan pekerja binaan di Malaysia. Malah, peruntukan-peruntukan berkenaan telah secara terperinci menggariskan standard minimum tempat penginapan pekerja yang perlu dipatuhi oleh majikan, seperti yang telah disarankan melalui *Syor 115 (Syor Perumahan Pekerja 1961) ILO*. Persoalannya, sejauh manakah peruntukan undang-undang sedia ada berkenaan dipatuhi oleh para majikan di negara ini? Bahagian ini selanjutnya akan menilai cabaran yang dihadapi dalam memastikan pematuhan terhadap peruntukan undang-undang sedia ada berhubung penyediaan tempat penginapan pekerja binaan oleh majikan di Malaysia.

Pertama sekali, sememangnya tidak dapat dinafikan bahawa penyediaan tempat penginapan pekerja yang memenuhi standard minimum secara total sebagaimana digariskan oleh undang-undang sudah pastinya menuntut perbelanjaan yang besar di pihak majikan. Apatah lagi pada saat seluruh dunia sedang mengalami ancaman kemerosotan ekonomi impak daripada pandemik wabak COVID-19, pihak majikan dalam sektor binaan juga tidak terkecuali daripada berhadapan dengan masalah kewangan¹⁹. Bukan sahaja cabaran dalam menanggung kos bagi penyediaan tempat penginapan yang mematuhi standard, majikan juga perlu bersedia untuk menanggung sepenuhnya kos bagi penginapan sementara para pekerja, sementara urusan penggantian, pengubahan dan pemberian terhadap tempat penginapan pekerja diselesaikan.

Mengambil kira beban kewangan yang ditanggung oleh para majikan khususnya dalam tempoh pandemik ini, Kerajaan Malaysia telah mengumumkan bahawa pindaan Akta 446 hanya akan dilaksanakan sepenuhnya hanya pada 1 September 2020 bagi memberi persediaan sewajarnya. Selanjutnya, Kerajaan Malaysia juga telah memberi jaminan tidak akan mengambil tindakan denda terhadap majikan yang melanggari Akta 446 ini sehingga Disember 2020. Tujuan penangguhan tersebut jelas memberi kesedaran dan pendidikan sewajarnya berkaitan perundungan dan hukuman yang bakal diterima apabila telah diwartakan sepenuhnya nanti.

Namun demikian, walaupun pihak majikan telah diberikan masa untuk memastikan pematuhan terhadap standard minimum tempat penginapan pekerja yang telah ditetapkan, sesetengah majikan masih berdegil dan tidak mengambil sebarang langkah signifikan dalam mematuhi peruntukan undang-undang yang telah ditetapkan sehingga ke hari ini. Sebagai contoh, pada 7 April 2021, sebuah syarikat pembuatan papan lapis di Alor Setar, Kedah dikesan telah gagal menyediakan kemudahan asas penginapan termasuk katil dan almari kepada 1,223 pekerja warga asing di syarikat berkenaan. Ketika operasi penguatkuasaan dijalankan oleh JTKSM, dilaporkan bahawa asrama pekerja warga asing yang disediakan oleh pihak syarikat juga tidak mempunyai perakuan penginapan sebagaimana digariskan menurut seksyen 24D Akta 446²⁰. Sementara itu, Pengarah JTK Negeri Perak, Muhammad Fauzi bin Abd. Ghani melalui kenyataannya kepada media pada 8 Mac 2021 menyatakan bahawa terdapat 1,007 majikan yang menggaji pekerja asing di Cameron

Highlands dan daripada jumlah tersebut, hanya 12 majikan sahaja yang telah membuat permohonan perakuan penginapan sebagaimana diwajibkan menurut Akta 446²¹.

Berdasarkan situasi semasa di atas, dapat dilihat bahawa tahap kesedaran majikan yang masih rendah merupakan cabaran utama dalam memastikan penyediaan tempat penginapan pekerja binaan mematuhi standard minimum yang telah digariskan oleh undang-undang. Sesetengah majikan masih memandang ringan isu ini dan menyebabkan pekerja binaan menghadapi risiko wabak COVID-19 di tempat penginapan mereka²². Dalam hal ini, kekangan kewangan tidak seharusnya dijadikan alasan untuk para majikan terus tidak mematuhi peruntukan undang-undang yang telah ditetapkan, apatah lagi ianya melibatkan penularan wabak penyakit yang berisiko untuk mengancam nyawa. Malah, majikan seharusnya tidak perlu merasa begitu terbeban memandangkan peruntukan Akta 446 turut membenarkan potongan gaji pekerja dibuat oleh majikan sebagai bayaran sewa atau caj bagi tempat penginapan yang telah disediakan. Malangnya, perkara ini terus tidak diberi perhatian oleh para majikan.

Selain daripada kegagalan di pihak majikan dalam menyediakan tempat penginapan yang mematuhi peruntukan undang-undang, kegagalan di pihak pekerja binaan untuk mengamalkan prosedur operasi standard (SOP) yang telah ditetapkan oleh Kerajaan Malaysia. Ia berupaya secara berkesan mengawal kewujudan kluster tapak binaan yang kian membimbangkan.²³ Memandangkan virus COVID-19 ini dikenal pasti berjangkit daripada individu kepada individu yang lain melalui titisan pernafasan atau sentuhan serta mudah merebak dalam persekitaran yang tidak bersih, budaya serta cara hidup yang telah lazim diamalkan oleh pekerja binaan iaitu gemar bersesak-sesak tanpa penjarakan fizikal yang sewajarnya akan cenderung mewujudkan kluster baharu yang akan berterusan menjangkiti para pekerja yang lain²⁴.

CADANGAN PENGAWALAN RISIKO PENULARAN WABAK COVID-19

Sektor binaan merupakan salah satu industri yang disenaraikan sebagai penyumbang utama kepada pembangunan ekonomi negara²⁵. Oleh yang demikian, tahap kesihatan dan kesejahteraan para pekerja binaan tidak boleh dipandang ringan, khususnya dalam situasi pandemik pada ketika ini.

Apa tidaknya, sekiranya seorang pekerja binaan dijangkiti virus COVID-19, sudah pasti kluster baru melibatkan lebih ramai pekerja binaan di kawasan yang sama akan tercetus sekiranya keadaan tempat penginapan mereka bersesak-sesak tanpa penjarakan yang sepatutnya. Hal ini bukan sahaja mengancam keselamatan dan kesejahteraan para pekerja, malah turut menyebabkan kerugian yang lebih besar kepada majikan yang terpaksa menutup sementara operasi bagi melakukan kerja-kerja sanitasi di kawasan yang berkaitan, selain terpaksa meneruskan operasi dalam keadaan kekurangan pekerja. Bahagian ini selanjutnya akan melihat langkah penambahbaikan yang wajar diambil bagi mengawal risiko penularan wabak COVID-19 di tempat penginapan pekerja binaan.

PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG BERKAITAN

Sebagaimana dibincangkan dalam Bahagian sebelum ini, sesetengah majikan masih memandang ringan isu tempat penginapan pekerja walaupun saban hari, penularan kluster baru wabak COVID-19 di tempat penginapan pekerja binaan dilaporkan semakin membimbangkan²⁶. Dalam hal ini, peranan pihak berkuasa dalam menguatkuasakan peruntukan undang-undang sedia ada seharusnya diperkasa. Pihak berkuasa wajar mengambil langkah proaktif bagi memastikan pekerja tapak binaan dilengkapkan dengan kemudahan tempat penginapan yang mematuhi standard minimum sebagaimana digariskan undang-undang. Mana-mana majikan yang masih berdegil seharusnya diambil tindakan tegas dan dikenakan penalti sebagaimana diperuntukkan oleh undang-undang.

Perihal berkenaan adalah selaras dengan Perkara 19 (*General Principles*) kepada *Syar 115 ILO (Syar Perumahan Pekerja 1961)* yang menggariskan bahawa bagi memastikan keselamatan dan kesejahteraan para pekerja di tempat penginapan mereka, pihak berkuasa di sesebuah negara perlu mewujudkan suatu standard minimum tempat penginapan pekerja serta mengambil tindakan sewajarnya bagi menguatkuasakan standard minimum yang telah ditetapkan²⁷. Jika dilihat, Syar 115 ILO berkenaan bukan sahaja menggariskan keperluan pihak Kerajaan untuk menggubal undang-undang berkenaan standard minimum tempat penginapan pekerja, malah aspek penguatkuasaan undang-undang berkenaan juga perlu diberi penekanan.

Sebagai usaha ke arah memastikan pematuhan kepada standard minimum tempat penginapan pekerja oleh para majikan, kerajaan melalui Kementerian Sumber Manusia (KSM) telah mengambil beberapa inisiatif berhubung perkara ini. Antaranya, KSM telah membentuk *National Task Force Pematuhan Penginapan Pekerja* yang dianggotai oleh sepuluh kementerian serta beberapa agensi lain berdasarkan keperluan. Kementerian yang terlibat dalam *National Task Force Pematuhan Penginapan Pekerja* tersebut adalah KSM, Kementerian Dalam Negeri, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Kementerian Kerja Raya, Kementerian Pertanian dan Industri Makanan, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Kementerian Perusahaan, Perladangan dan Komoditi, Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya serta Kementerian Komunikasi dan Multimedia. Selain itu, kekuatan anggota penguatkuasaan turut diperkasa melalui pegawai daripada jabatan dan agensi di bawah KSM seperti Jabatan Keselamatan & Kesihatan Pekerjaan, Jabatan Perhubungan Perusahaan, Jabatan Hal Ehwal Kesatuan Sekerja dan Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)²⁸.

Sepanjang penguatkuasaan Akta 446 menurut pindaan Ordinan Darurat 2021 dilaksanakan iaitu dari 26 Februari 2021 sehingga 11 Mac 2021, sebanyak 3,256 majikan telah diperiksa, melibatkan sejumlah 17,576 tempat penginapan pekerja. Bilangan pekerja yang terlibat adalah seramai 149,634 pekerja yang terdiri daripada 142,576 pekerja asing dan 7,058 pekerja tempatan. Apabila Ordinan Darurat 202 dikuatkuasakan, terdapat lapan kertas siasatan yang telah diberi izin kompaun²⁹. Selanjutnya, pada 31 Mac 2021, sebuah syarikat pengeluar peralatan elektronik di Seremban, Negeri Sembilan telah didenda sebanyak RM12,000.00 oleh Mahkamah Sesyen Seremban setelah gagal mematuhi peruntukan seksyen 24D(1) dan 24H(1) Akta 446. Menurut laporan akhbar, syarikat berkenaan didapati gagal menyediakan tempat penginapan yang mendapat perakuan penginapan daripada JTK bagi enam orang pekerjanya yang terdiri daripada warganegara Nepal dan Myanmar³⁰.

Pemeriksaan dan penguatkuasaan undang-undang semestinya merupakan sesuatu yang digeruni oleh para majikan. Justeru, penubuhan *National Task Force Pematuhan Penginapan Pekerja* yang dianggotai oleh pelbagai kementerian serta agensi berkaitan seharusnya akan mempergiat lagi usaha

menguatkuasakan pematuhan peruntukan undang-undang terhadap para majikan. Sudah pastinya, apabila usaha penguatkuasaan diperkasa dan ramai majikan telah diperiksa serta dikenakan tindakan, majikan yang lain akan mula membuka mata serta mengambil serius berkenaan pematuhan terhadap standard minimum tempat penginapan pekerja yang telah ditetapkan.

PERANAN MAJIKAN DALAM MEMASTIKAN PEMATUHAN TERHADAP SOP OLEH PEKERJA BINAAN

Pematuhan terhadap prosedur operasi standard (SOP) amat penting dalam mengawal penularan virus COVID-19 khususnya dalam kalangan pekerja binaan. Sebagaimana dibincangkan dalam Bahagian sebelum ini, selain daripada kegagalan di pihak majikan dalam menyediakan tempat penginapan yang mematuhi peruntukan undang-undang, kegagalan di pihak pekerja binaan untuk mengamalkan prosedur operasi standard (SOP) yang telah ditetapkan oleh Kerajaan Malaysia di tempat penginapan mereka turut menyumbang kepada peningkatan kluster tapak binaan yang kian membimbangkan.

Justeru, bagi mengawal penularan virus COVID-19 dalam kalangan pekerja binaan, majikan seharusnya memastikan pada sepanjang masa, setiap pekerja adalah bebas daripada virus berkenaan termasuk di tempat penginapan mereka. Menurut Prosedur Kerja Selamat Pencegahan COVID-19 di Tempat Kerja yang diterbitkan oleh Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP), langkah pertama yang perlu diambil setiap hari sebelum pekerja memasuki kawasan tapak binaan adalah menjalankan saringan suhu badan³¹. Mana-mana pekerja dengan suhu badan 37.5°C (darjah celcius) atau lebih tidak boleh dibenarkan masuk dan perlu menjalani pengukuran suhu badan semula. Mana-mana pekerja yang mempunyai gejala jangkitan COVID-19 termasuk suhu badan melebihi 37.5°C (darjah celcius) hendaklah dihantar ke hospital bagi tujuan pemeriksaan lanjut. Selanjutnya, majikan juga perlu bekerjasama dengan pihak Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) untuk mengenalpasti kontak rapat pekerja berkenaan sekiranya diminta berbuat demikian. Majikan juga perlu mengenalpasti kawasan yang terlibat untuk dibersihkan dan disinfeksi dengan serta-merta mengikut kaedah seperti yang disyorkan oleh KKM. Selain itu, majikan juga hendaklah menggunakan aplikasi *MySejahtera* atau aplikasi lain yang

dibenarkan oleh Majlis Keselamatan Negara (MKN), atau merekod secara manual kemasukan pekerja, pelanggan atau pelawat ke kawasan tapak binaan mahupun ke tempat penginapan mereka.

Pematuhan SOP secara ketat di pihak majikan dan pekerja binaan akan membantu mengekang penularan wabak COVID-19 dalam kalangan pekerja binaan. Misalnya, melalui saringan suhu badan yang diambil secara kerap, langkah awal akan dapat diambil oleh pihak majikan sekiranya terdapat pekerja yang didapati mengalami gejala jangkitan COVID-19 termasuk mengasingkan pekerja yang didapati bergejala daripada pekerja yang lain. Majikan selanjutnya perlu mengambil langkah proaktif dengan menutup sementara operasi bagi melakukan kerja-kerja sanitasi di kawasan yang berkaitan. Hal ini dalam masa yang sama akan mengurangkan risiko penularan virus berkenaan kepada pekerja binaan yang lain.

PEMBERIAN VAKSINASI COVID-19 KEPADA PEKERJA BINAAN

Selain daripada penyediaan tempat penginapan yang mematuhi standard minimum yang telah digariskan oleh peruntukan undang-undang sedia ada, pemberian vaksinasi COVID-19 kepada pekerja binaan juga dilihat dapat membantu mengawal penularan virus berkenaan dalam kalangan pekerja binaan. Secara umumnya, sesuatu wabak sukar untuk merebak sekiranya masyarakat telah disuntik dan dilindungi oleh vaksin³². Vaksin mengandungi antigen yang berfungsi merangsang sistem daya lawan jangkitan tubuh dan membentuk imuniti terhadap jangkitan penyakit khusus. Vaksin merupakan salah satu kaedah untuk sesebuah negara mengawal pandemik ini dan ia antara cara yang terbaik untuk melindungi masyarakat daripada virus COVID-19.

Kerajaan Malaysia telah memperkenalkan beberapa strategi contohnya Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan di mana penduduk perlu disuntik seramai yang mungkin. Strategi ini selaras dengan banyak penyelidikan yang telah dibuat di dunia bagi menyelamatkan nyawa semua manusia dalam tempoh secepat yang mungkin³³. Kerajaan juga telah memutuskan untuk menanggung sepenuhnya kos imunisasi vaksin COVID-19 kepada bukan warganegara termasuk pekerja asing yang memegang pas lawatan kerja sementara. Ini penting bagi memastikan risiko penularan COVID-19 dalam kalangan pekerja asing adalah terkawal memandangkan kluster pekerja asing adalah antara

penyumbang terbesar yang perlu dibendung bagi memutuskan penularan pandemik ini.

Namun demikian, usaha Kerajaan Malaysia ini memerlukan komitmen tinggi daripada pihak majikan. Malah, kewajipan pihak majikan untuk memastikan pekerja yang tinggal di tempat penginapan untuk mendapatkan vaksinasi COVID-19 bukan hanya satu obligasi moral tetapi merupakan suatu kewajipan menurut undang-undang khususnya peruntukan Akta 446.

KESIMPULAN

Sebagai kesimpulan, jelas bahawa peruntukan undang-undang sedia ada berhubung penyediaan tempat penginapan pekerja binaan di Malaysia adalah mencukupi serta selaras dengan standard antarabangsa, dalam usaha melindungi kesihatan dan kesejahteraan pekerja khususnya dalam mengawal penularan wabak COVID-19. Namun demikian, penggubalan undang-undang yang telah begitu mantap sekalipun, tetap akan menjadi satu cabaran dan kerugian sekiranya tanpa pematuhan oleh para majikan serta usaha penguatkuasaan yang lemah oleh pihak berkuasa. Apatah lagi pada saat negara sedang diuji hebat dengan penularan wabak COVID-19 ini, pematuhan sepenuhnya terhadap peruntukan undang-undang sedia ada berhubung penyediaan tempat penginapan pekerja binaan dilihat akan membantu mengawal penularan wabak ini, khususnya di kalangan pekerja binaan. Dalam hal ini, usaha pihak Kerajaan berhubung penubuhan *National Task Force Pematuhan Penginapan Pekerja* yang dianggotai oleh pelbagai kementerian serta agensi berkaitan seharusnya akan mempergiat lagi usaha menguatkuasakan pematuhan peruntukan undang-undang dalam kalangan majikan. Diharapkan, melalui usaha penguatkuasaan yang jitu oleh pihak berkuasa, pihak majikan akan membuka mata serta mengambil serius berkenaan pematuhan terhadap standard minimum tempat penginapan pekerja yang telah ditetapkan.

Selain itu, beberapa strategi jangka pendek telah dibincangkan dalam artikel ini, iaitu pemberian vaksinasi COVID-19 kepada pekerja binaan, penyediaan tempat penginapan yang sempurna atau sekurang-kurangnya telah mematuhi standard minimum yang telah digariskan oleh peruntukan undang-undang sedia ada, dan pemeriksaan berkala oleh pihak berwajib. Semua strategi tersebut bersifat penyiasatan dan pelaporan bagi memastikan semua pihak di Malaysia sihat dan selamat.

NOTA

- ¹ D. Cucinotta, ‘WHO declares COVID-19 a pandemic’, (2020) 9(1) *Acta Biomed*, hlm 157-160.
- ² S. J. Daniel, ‘Education and the COVID-19 pandemic’, (2020) *Prospects* 49, hlm 91–96.
- ³ Fatemeh Dehghani, Fariborz Omidi, Saeed Yousefinejad & Elnaz Taheri, ‘The hierarchy of preventive measures to protect workers against the COVID-19 pandemic: A review’, (2020) 67 *Work*, hlm 771-777.
- ⁴ Seksyen 24A Akta Standard Minimum Perumahan, Penginapan Dan Kemudahan Pekerja 1990 (Akta 446).
- ⁵ Seksyen 24D Akta 446.
- ⁶ Seksyen 24H Akta 446.
- ⁷ Seksyen 24G(1) Akta 446.
- ⁸ Peraturan 2(1) Peraturan-peraturan Standard Minimum Perumahan, Penginapan dan Kemudahan Pekerja (Pengkompaunan Kesalahan) 2021.
- ⁹ Seksyen 2(2) Ordinan Darurat (Standard Minimum Perumahan Penginapan dan Kemudahan Pekerja) (Pindaan) 2021.
- ¹⁰ Definisi “Ketua Pengarah” adalah sebagaimana seksyen 2 Ordinan Darurat 2021.
- ¹¹ Seksyen 8 Ordinan Darurat 2021.
- ¹² Seksyen 9 Ordinan Darurat 2021.
- ¹³ Peraturan 5(1) Peraturan Standard 2020.
- ¹⁴ Peraturan 4(1) Peraturan Standard 2020.
- ¹⁵ Perkara 6(1) Peraturan Standard 2020.
- ¹⁶ Perkara 4(4), 5(4) dan 6(3) Peraturan Standard 2020.
- ¹⁷ N. G. Davies, P. Klepac, Y. Liu, K. Prem, M. Jit, CMMID COVID-19 working group & R. M. Eggo, ‘Age-dependent effects in the transmission and control of COVID-19 epidemics’, (2020) 26 *Nat Med*, hlm 1205–1211
- ¹⁸ A. L. Garcia-Basteiro, C. Chacour, C. Guinovart, A. Llupià, J. Brew, A. Trilla & A. Plasencia, ‘A Monitoring the COVID-19 epidemic in the context of widespread local transmission’, (2020) 8(5) *The Lancet. Respiratory medicine*, hlm 440–442.
- ¹⁹ F. Simpeh & C. Amoah, ‘Assessment of Measures Instituted to Curb the Spread of COVID-19 on Construction Site’, (2021) *International Journal of Construction Management*, DOI: 10.1080/15623599.2021.1874678
- ²⁰ Syarikat papan lapis gagal sedia kemudahan penginapan <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2021/04/692298/syarikat-papan-lapis-gagal-sedia-kemudahan-penginapan> [31 Ogos 2021].
- ²¹ Majikan masih degil <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2021/03/681911/majikan-masih-degil-metrotv> [31 Ogos 2021].
- ²² Kuat kuasa segera undang-undang baru perumahan pekerja, kata MTUC <https://www.freemalaysiatoday.com/category/bahasa/2020/08/31/kuat-kuasa-segera-undang-undang-baru-perumahan-pekerja-kata-mtuc/> [1 September 2021].
- ²³ F-Y Lan, C-F Wei, Y-T Hsu, D. C. Christiani & S. N. Kales, ‘Work-related COVID-19 transmission in six Asian countries/areas: A follow-up study’, (2020) 15(5) *PLOS ONE* 15(5), <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233588>
- ²⁴ D. Koh, ‘Migrant workers and COVID-19’, (2020) 77 *Occupational & Environmental Medicine*, hlm 634–636.
- ²⁵ Wesam Salah Alaloul, Muhammad Ali Musarat, M.S. Liew, Abdul Hannan Qureshi, Ahsen Maqsoom, ‘Investigating the impact of inflation on labour wages in Construction Industry of Malaysia’, (2021) 12(2) *Ain Shams Engineering Journal*, hlm 1575-1582.

- ²⁶ F-Y Lan et al, ‘Work-related COVID-19 transmission in six Asian countries/areas: A follow-up study’
- ²⁷ R115 - Workers’ Housing Recommendation, 1961 (No. 115), International Labour Organisation.
- ²⁸ Kenyataan Media Kementerian Sumber Manusia pada 18 Februari 2021 (Inisiatif Pematuhan Penginapan Pekerja) <http://jtksm.mohr.gov.my/images/media/kenyataan-akhbar/INISIATIFPEMATUHANPENGINAPANPEKERJA.pdf> [31 Ogos 2021].
- ²⁹ Pendakwaan Kes Akta Standard Minimum Perumahan, Penginapan dan Kemudahan Pekerja 1990 (Akta 446) http://jtksm.mohr.gov.my/images/kluster-warnawarni/akta-borang/warta/2021/15032021_PENDAKWAAN%20KES%20AKTA%20446.pdf [1 Mei 2021].
- ³⁰ Mohd Amin Jalil, ‘Gagal sedia asrama diperakui JTK, majikan didenda RM12,000’, *BH Online*, 31 Mac, 2021.
- ³¹ S. Molldrem, Mustafa I. Hussain, A. McClelland, ‘Alternatives to sharing COVID-19 data with law enforcement: Recommendations for stakeholders’, (2021) 125(2) *Health Policy*, hlm 135-140.
- ³² P. Sprengholz, C. Betsch & R. Böhm, ‘Reactance revisited: Consequences of mandatory and scarce vaccination in the case of COVID-19’, (2021) *Appl Psychol Health Well-Being*, hlm 1–10.
- ³³ L. Korn, R. Böhm & C. Betsch, ‘Reply to Rabb et al: Why promoting COVID-19 vaccines with community immunity is not a good strategy’, (2021) 118(14) *Proceedings of the National Academy of Sciences*, <https://doi.org/10.1073/pnas.2102054118>
- García-Basteiro, A. L., Chacour, C., Guinovart, C., Llupià, A., Brew, J., Trilla, A., & Plasencia, A. 2020. Monitoring the COVID-19 epidemic in the context of widespread local transmission. *The Lancet. Respiratory Medicine* 8(5): 440–442.
- Korn, L., Böhm, R., & Betsch, C. 2021. Reply to Rabb et al: Why promoting COVID-19 vaccines with community immunity is not a good strategy. *Proceedings of the National Academy of Sciences*: 118(14).
- Lan F-Y, Wei C-F, Hsu Y-T, Christiani DC, Kales SN. 2020. Work-related COVID-19 transmission in six Asian countries/areas: A follow-up study. *PLoS ONE* 15(5).
- Molldrem, S., Mustafa I. Hussain & McClelland, A. 2021. Alternatives to sharing COVID-19 data with law enforcement: Recommendations for stakeholders. *Health Policy* 125(2): 135-140.
- Simpeh, F. & Amoah, C. 2021. Assessment of Measures Instituted to Curb the Spread of COVID-19 on Construction Site. *International Journal of Construction Management*. DOI: 10.1080/15623599.2021.1874678
- Sprengholz, P., Betsch, C. & Böhm, R. 2021. Reactance revisited: Consequences of mandatory and scarce vaccination in the case of COVID-19. *Appl Psychol Health Well-Being*: 1–10.
- Wesam Salah Alaloul, Muhammad Ali Musarat, M.S. Liew, Abdul Hannan Qureshi & Ahsen Maqsoom. 2021. Investigating the impact of inflation on labour wages in Construction Industry of Malaysia. *Ain Shams Engineering Journal* 12(2): 1575-1582.

RUJUKAN

- Andika Wahab. 2020. The outbreak of Covid-19 in Malaysia: Pushing migrant workers at the margin. *IKMAS Working Paper*, November 2020. Bil. 3/2020.
- Cucinotta, D. & Vanelli, M. 2020. WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Biomed* 91(1): 157-160.
- David Koh. 2020. Migrant workers and COVID-19. *Occupational & Environmental Medicine*, 77: 634–636.
- Davies, N. G., Klepac, P., Yang Liu, Prem, K. & Jit, M., CMMID COVID-19 working group & Eggo, R. M. 2020. Age-dependent effects in the transmission and control of COVID-19 epidemics. *Nat Med* 26: 1205–1211.
- Fatemeh Dehghani, Fariborz Omidi, Saeed Yousefinejad & Elnaz Taheri. 2020. The hierarchy of preventive measures to protect workers against the COVID-19 pandemic: A review. *Research Centre for Environmental Determinants of Health (RCEDH)*, Work 67: 771 – 777.
- Farasyeriza Md Zabani
Jabatan Bantuan Guaman Cawangan Raub
Tingkat 2, Bangunan Gunasama Persekutuan
Jalan Tengku Abdul Samad
27600 Raub
Pahang
Emel: fara.zabani@jbg.gov.my
- Jady Zaidi Hassim
Fakulti Undang-undang
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 Bangi
Selangor
Emel: jady@ukm.edu.my